

Bijlage 5: alternatieve cases

Het verhaal van Charlotte

Charlotte (16) heeft een relatie met Simon (16). In het weekend ziet ze Simon niet omdat hij dan bij zijn vader verblijft, die ver weg woont. Ze mist Simon en stuurt hem via snapchat enkele naaktfoto's, zo kunnen ze samen toch nog wat plezier maken. Wanneer Charlotte maandagochtend op school komt, vragen medeleerlingen of ze voor hen ook een "showke" wilt geven. Ze ontdekt dat Simon haar foto's heeft doorgestuurd naar zijn vriend Jay. Jay heeft de foto's op de Facebookpagina "Sexy Charlotte" geplaatst.

Vragen:

- Wat gaat er fout?
  - ◇ Simon stuurt de foto's van Charlotte door naar zijn vriend Jay, maar Charlotte heeft Simon geen toestemming gegeven dit te doen.
  - ◇ Jay verspreidt de foto van Charlotte op Facebook zonder haar toestemming.
- Wat had er moeten gebeuren?
  - ◇ Simon had Charlotte moeten vragen of hij haar foto mocht doorsturen naar Jay. Jay had op zijn beurt aan Charlotte de toestemming moeten vragen om de foto op internet te zetten.

Het kapsalon

Shauni (17) loopt stage bij een kapsalon. Onlangs probeerde ze een nieuw opsteek-kapsel uit bij één van de klanten, Svetlana. Ze vraagt aan Svetlana of ze van haar kapsel een aantal foto's mag nemen voor haar stageportfolio. Svetlana zegt dat ze dit mag doen. Shauni neemt vanuit verschillende perspectieven enkele foto's van het kapsel. Een jaar later opent Shauni haar eigen kapsalon. Om het nieuwe kapsalon wat meer bekendheid te geven, maakt ze een Facebookpagina aan. Ze besluit om op deze pagina een soort van portfolio bij te houden: verschillende foto's van kapsels die ze zelf creëerde. Ze plaatst de foto's van Svetlana op de Facebookpagina van haar kapsalon. Een paar dagen later komt Svetlana boos haar kapsalon binnen.

Vragen:

- Wat gaat er fout?
  - ◇ Shauni heeft de foto's van Svetlana zonder haar toestemming op de Facebookpagina van haar kapsalon geplaatst;
- Wat had er moeten gebeuren?
  - ◇ Svetlana heeft enkel toestemming gegeven voor het nemen van de foto's om in haar stageportfolio te gebruiken. Svetlana heeft geen toestemming gegeven om de foto's van haar op internet te zetten. Shauni had haar ook toestemming moeten vragen om de foto's voor haar Facebookpagina te gebruiken.

De photoshopper

Igor (17) is net begonnen met Photoshop en zoekt een foto van een slachtoffer om zijn skills op uit te testen. Zijn vriendin Sofia geeft hem via Facebook een foto van Mohammed, de 'schoolnerd'. Igor voegt een tovenaarsstaf toe op de foto, plakt het World of Warcraft-logo er boven, doet nog wat kleine aanpassingen, en post de foto op Facebook. Mohammed blijft op de bewerkte foto herkenbaar.

De foto gaat (virtueel) de school rond en lokt heel wat reactie uit. De leerlingen lachen Mohammed uit. Igor beseft dat hij te ver gegaan is, en krijgt uiteindelijk spijt. Hij haalt de foto offline en excuseert zich bij Mohammed.

Vragen:

- Wat gaat er fout?
  - ◇ Sofia en Igor hebben geen toestemming van Mohammed om zijn foto te gebruiken. Igor heeft geen toestemming van Mohammed om de bewerkte foto te publiceren op Facebook.
- Wat had er moeten gebeuren?
  - ◇ Sofia en Igor hadden Mohammed op de hoogte moeten brengen van hun plannen en zijn toestemming moeten vragen om de foto te gebruiken én om hem daarna te delen met andere mensen. Igor heeft wel de goede reflex om alles offline te halen en zich te excuseren, maar de hele situatie had voorkomen kunnen worden door eerst met Mohammed te praten.

Het verhaal van Bram

Bram (16) raakt heel dronken op een feestje en moet overgeven. Zijn vriend Wouter (16) ziet dat en neemt snel een foto. Als hij de foto thuis uploadt naar Facebook, ziet ook zijn zus Marie (15) de foto. Ze moet lachen en wil de foto gebruiken voor een artikel in de schoolkrant.

Wanneer Bram op school komt, spreekt iedereen hem aan over zijn dronken avond. Hij weet zelf niets meer, maar 123 vrienden hebben zijn foto al geliked. Op de koop toe staat zijn foto ineens in de schoolkrant en roept de directeur hem op het matje. Bram krijgt een flinke preek over de gevaren van onbepaald alcoholgebruik en ook zijn moeder wordt ingelicht.

Vragen:

- Wat gaat er fout?
  - Wouter plaatst de foto van Bram op Facebook zonder Bram toestemming te vragen.
  - Marie gebruikt zonder toestemming van Bram zijn foto.
- Wat had er moeten gebeuren?
  - Zowel Wouter als Marie moeten Bram zijn toestemming hebben om de foto respectievelijk op Facebook te plaatsen en in de schoolkrant te gebruiken.

De leerkracht op film

Tom (15) verveelt zich in de les. De leerkracht fysica, bijnaam "de spast", heeft altijd zeer grappige gelaatsuitdrukkingen wanneer hij iets uitlegt. Tom neemt zijn gsm en filmt een stukje van de les. 's Avonds voegt hij grappige commentaar toe aan het filmpje en zet hij het op Youtube.

Vragen:

- Wat gaat er fout?
  - ◇ Tom filmt de leerkracht fysica zonder de leerkracht toestemming te vragen.
  - ◇ Tom zet het bewerkte filmpje online zonder de toestemming van de leerkracht.
- Wat had er moeten gebeuren?
  - ◇ Tom had eerst twee keer toestemming moeten vragen aan de leerkracht: toestemming om hem tijdens de les te filmen en toestemming om het filmpje achteraf te bewerken en op internet te zetten.

Het familiefeest

Het is feest want de opa van Lisa (16) is jarig. Lisa is de fotograaf van dienst op het feest. Ze neemt foto's van alle aanwezigen op het feest. Tijdens het weekend print Lisa de foto van haar opa met zijn verjaardagstaart. Ze plaatst de foto in een kader en zet deze op de kast in de woonkamer van haar huis. Omdat ze het zo een mooie foto vindt, zet ze de foto ook op haar blog.

Vragen:

- Wat gaat er fout?
  - ◇ Lisa zet de foto van haar opa zonder zijn toestemming op het internet. Dit mag ze niet doen zonder zijn toestemming.
- Wat had er moeten gebeuren?
  - ◇ Lisa had haar opa eerst toestemming moeten vragen voor ze de foto online plaatste.

Extra vraag bij deze case

Moet Lisa aan haar opa toestemming vragen om zijn foto in een kader in de woonkamer te plaatsen?

Lisa heeft hiervoor geen toestemming nodig, omdat de foto louter gebruikt wordt voor familiale privédoeleinden zoals een familiealbum.

Op het potje

De mama van Eline is zo trots dat Eline voor de eerste keer op potje is gegaan. Ze trekt een foto van haar oogappel op het potje en post deze op haar facebookpagina om dit moment met haar Facebookvrienden te delen.

Vragen:

- Wat gaat er fout?
  - ◊ Vanuit juridisch standpunt gaat er niets fout. De mama van Eline mag deze foto nemen en op internet zetten. Omdat Eline nog te jong is om zelfstandig toestemmingen te geven zijn het haar ouders die dit in haar plaatst doen. Men kan zich wel de vraag stellen of ouders zomaar alles moeten delen m.b.t. hun kinderen.
- Wat had er moeten gebeuren?
  - ◊ Ouders delen graag de mijlpalen: “Kijk wat ons kleintje nu al kan!”. Maar hoe je het ook draait of keert, een foto op het potje lijkt nu misschien lief en schattig, maar is op latere leeftijd gewoon gênant. Leuk voor het familiealbum, maar moet die écht online?

Enkele redenen om het niet te doen kunnen zijn:

1. Niet elk beeld is even onschuldig is als het lijkt (vb. naaktfoto van een kind);
2. Kinderen blijven misschien ook graag anoniem, en moeten hier later zelf kunnen over beslissen;
3. Online beelden – eens gepubliceerd – zijn vaak moeilijk te verwijderen;
4. Hoewel ouders het vaak leuk vinden om foto's te delen, is dit misschien niet zo leuk voor zoon- of dochterlief (gênante foto's).

Opmerking bij deze case

Deze case geeft meer aanleiding tot discussie dan de overige cases. Dit komt omdat de mama van Eline effectief zelf kan beslissen over het beeldmateriaal van haar dochter. Eline is immers nog niet in staat om hier zelfstandig over te beslissen. De morele vraag die zich stelt is of je als ouder zomaar alles kan/moet delen, ook als de wet dit toelaat. Is er een grens? En zo ja, waar ligt deze?

Wanneer kinderen oud genoeg zijn, mogen ook hun ouders niet zomaar foto's en filmpjes van hen op het internet plaatsen. Een goede tip voor zowel ouders als jongeren is om met elkaar in gesprek te gaan over hoe hun ouders met hun foto's en filmpjes omgaan. Wanneer een kind oud genoeg is, hangt af van de maturiteit van het kind. In de rechtspraak legt men deze grens rond de 12-14 jaar.